

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для практичних занять, самостійної роботи
та написання контрольних робіт з дисципліни

«ДОГОВІРНЕ ПРАВО»

(для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей
7.03060101, 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)», 7.14010101, 8.14010101 «Готельна і
ресторанна справа», а також слухачів другої вищої освіти спеціальності
7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»)

Методичні вказівки для практичних занять, самостійної роботи та написання контрольних робіт з дисципліни «Договірне право» (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей 7.03060101, 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)», 7.14010101, 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа», а також слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)») / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: В. С. Мілаш. – Х. : ХНУМГ, 2013. – 28 с.

Укладач: В. С. Мілаш

Рецензент: доц., к.ю.н. І. І. Килимник

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності,
протокол № 8 від 12.02.2013 р.

ВСТУП

Договір є однією з найдавніших юридичних конструкцій, основи учення про яку було закладено ще римськими цивілістами. Як цілісний комплекс поглядів та ідей договірна теорія почала формуватись в Європі наприкінці 11 – на початку 12 століття, а її становлення у цілісному вигляді припадає на час формування галузевої структури правових систем європейських країн.

Сьогодні ціла низка галузей права містить у своєму правовому інструментарії договір (господарське, цивільне, трудове, адміністративне право тощо). У процесі обслуговування потреб господарського обороту договір відіграє важливе значення, оскільки дозволяє забезпечити узгодження й реалізацію як приватних, так і публічних інтересів у сфері господарювання. За допомогою господарського договору здійснюється ринковий обмін результатів суспільного виробництва, що набувають товарної форми; формується майнова основа господарювання; створюється ринкова інфраструктура та оформлюються організаційні зв'язки між її учасниками тощо. Отже, належне засвоєння основних принципів договірної права, вивчення загальних та спеціальних процедур укладання господарських договорів, загальних умов виконання господарсько-договірних зобов'язань та підстав їхнього припинення, загальних засад господарсько-договірної відповідальності, специфіки, що притаманна окремим видам господарських договорів, а також здобуття практичних навичок зі складання проектів договорів та захисту порушених прав і законних інтересів сторони за договором – все це є основою майбутньої професійної діяльності.

Метою вивчення дисципліни «Договірне право» є набуття студентами системи знань про правові аспекти укладання та виконання господарських договорів та правові засади застосування заходів відповідальності за невиконання (неналежне виконання) господарсько-договірних зобов'язань.

На лекційних заняттях студенти отримують необхідні знання як про загальні теоретико-правові основи господарсько-договірної діяльності, так і про окремі різновиди господарських договорів. Найбільш складні та проблемні питання господарського договірної права винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять.

Обов'язковою складовою успішного засвоєння навчального матеріалу курсу є самостійна робота студентів зі спеціальною літературою за договірною тематикою та чинним законодавством у сфері укладання та виконання господарських договорів.

Тема 1. Господарське договірне право України: поняття, структура, метод

- 1.** Поняття господарського договірнього права України.
- 2.** Метод договірнього права.
- 3.** Система договірнього права та характеристика його основних інститутів.
- 4.** Аналогія права та аналогія закону як засоби подолання прогалин в регулюванні договірних відносин.
- 5.** Публічно-правові та приватно-правові елементи в господарсько-договірній діяльності.

Рекомендовані джерела:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
3. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія / О.А. Беяневич. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
4. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.
5. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одісей, 2007. – 831 с.
6. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
7. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
8. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
9. Бервено С.М. Проблеми договірнього права України: Монографія / С.М. Бервено. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
10. Мілаш В.С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: Монографія / В.С. Мілаш. – Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. – 440 с.
11. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності: Навч. посібник / В.В. Луць – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.
12. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2-х ч. – Ч.1. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
13. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / 4-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
14. Господарське право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. – Х.: Одісей, 2010. – 424 с.
15. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 2: Договоры о передаче имущества / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2006. – 780 с.

16. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 3: Договоры о выполнении работ и оказании услуг / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2002. – 1038 с.
17. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
18. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 2. Джерела та принципи господарського договірної права України

1. Загальна характеристика джерел господарського договірної права України.
2. Господарське законодавство України у сфері укладання та виконання договорів (внутрішньонаціональний рівень). Можливість застосування до змісту договору національного законодавства іноземних країн; поняття колізійних норм.
3. Конвенційний рівень джерел договірної права.
4. Звичай ділового обороту (торговельні звичаї), узвичаєння, заведений порядок як регулятори господарсько-договірних відносин.
5. Принципи договірної права та їх закріплення у чинному законодавстві.
6. Свобода договору та її обмеження.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.
5. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 44. – Ст. 391.
6. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 р. (в ред. ЗУ від 11 грудня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 231.
7. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 р. (в ред. ЗУ від 14 березня 1995 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 15. – Ст. 99.
8. Про оренду землі: Закон України від 6 жовтня 1998 р. (в ред. ЗУ від 2 жовтня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 10. – Ст. 102.
9. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5-6. – Ст. 44.
10. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: Закон України від 15 вересня 1995 р. (в ред. ЗУ від 4 жовтня 2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 6. – Ст. 40.
11. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.

12. Бервено С.М. Проблеми договірнього права України: Монографія / С.М. Бервено. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
13. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики / О.П. Подцерковний. – К.: «Юстініан», 2006. – 424 с.
14. Мілаш В.С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: Монографія / В.С. Мілаш. – Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. – 440 с.
15. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності: Навч. посібник / В.В. Луць – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.
16. Віхров О.П. Організаційно-господарські правовідносини: Монографія / О.П. Віхров. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 512 с.
17. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2-х ч. – Ч.1. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
18. Принципы международных коммерческих договоров УНИДРУА / Пер. с англ. А.С. Комарова. – М.: Статут, 2006. – 735 с.
19. Договоры в предпринимательской деятельности / Отв. ред. Е.А. Павлодский, Т.Л. Левшина; Ин.-т законод. И сравнит. правоведения. – М.: Статут, 2008. – 509 с.
20. Кратенко М.В. Злоупотребление свободой договора: частно-правовые и публично-правовые аспекты: Монография / М.В. Кратенко. – М.: Волтерс Клувер, 2010. – 208 с.
21. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
22. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 3. Основи вчення про господарські зобов'язання

1. Поняття та види господарських зобов'язань.
2. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
3. Публічні зобов'язання у сфері господарювання.
4. Суб'єктний склад організаційно-господарських зобов'язань.
5. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
6. Передоручення виконання майново-господарських зобов'язань (переадресування прийняття виконання майново-господарських зобов'язань); делегування прав (повноважень) за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
7. Заміна осіб в господарському зобов'язанні.
8. Підстави припинення господарських зобов'язань.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія / О.А. Беяневич. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
5. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.
6. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одісей, 2007. – 831 с.
7. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
8. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
9. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практ. посібник / Є.О. Мічурін – Х.: Юрsvіт, 2006. – 536 с.
10. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
11. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
12. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
13. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
14. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 4. Види забезпечення виконання господарських зобов'язань

1. Загальні умови та види забезпечення виконання господарських зобов'язань.
2. Порука як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
3. Гарантія як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
4. Застава як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
5. Завдаток та притримання як засоби забезпечення виконання зобов'язань.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.
5. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія / О.А. Беяневич. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
6. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.

7. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одіссей, 2007. – 831 с.
8. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
9. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
10. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практ. посібник / Є.О. Мічурін – Х.: Юрsvіт, 2006. – 536 с.
11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
12. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
13. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
14. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності: Навч. посібник / В.В. Луць – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.
15. Хозяйственный кодекс Украины: Научно-практический комментарий / Под общ. ред. А.Г. Бобковой. – Харьков: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. – 1296 с.
16. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
17. Господарське право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. – Х.: Одіссей, 2010. – 424 с.
17. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
19. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 5. Правові основи господарсько-договірної відповідальності

1. Поняття господарсько-договірної відповідальності та зміст принципу її невідворотності.
2. Межі господарсько-договірної відповідальності суб'єктів господарювання.
3. Форми реалізації господарсько-договірної відповідальності. Строки позивної давності під час реалізації господарсько-договірної відповідальності у судовому порядку.
4. Досудовий порядок реалізації господарсько-договірної відповідальності.
5. Стягнення збитків за порушення господарсько-договірних зобов'язань.
6. Оперативно-господарські санкції як засіб господарсько-договірної відповідальності.
7. Застосування штрафних санкцій за порушення господарсько-договірних зобов'язань.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія / О.А. Беяневич. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
5. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
6. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
7. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практ. посібник / Є.О. Мічурін. – Х.: Юрsvіт, 2006. – 536 с.
8. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
9. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
10. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
11. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2-х ч. – Ч.1./ В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
12. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2х ч. – Ч.2. / В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 336 с.
12. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
13. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 6. Теоретичні засади правового регулювання договірних відносин у сфері господарювання

1. Поняття та загальна правова характеристика господарського договору.
2. Основні функції договору в господарському обороті.
3. Характер співвідношення господарського договору та господарського зобов'язання.
4. Класифікація господарських договорів.
5. Істотні умови господарських договорів.
6. Поняття та правове значення попереднього договору у сфері господарювання.
7. Поняття та правове значення договору приєднання у сфері господарювання.

Рекомендовані джерела:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

3. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія / О.А. Беяневич. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
4. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.
5. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одіссей, 2007. – 831 с.
6. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
7. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
8. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практ. посібник / Є.О. Мічурін – Х.: Юрсвіт, 2006. – 536 с.
9. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
10. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
11. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
12. Правове регулювання підприємницької діяльності у сфері торгівлі: зб. Нормативно-правових актів / Упоряд. О.І. Дорошенко. – Д.: Дніпрокнига, 2008. – 1056 с.
13. Хозяйственное право Украины: Учебник / Под ред. В.К. Мамутова. – К.: Юринком Интер, 2002. – 912 с.
14. Бервено С.М. Проблеми договірного права України: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
15. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики / О.П. Подцерковний. – К.: «Юстініан», 2006. – 424 с.
16. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2-х ч. – Ч.1. / В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
17. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2х ч. – Ч.2. / В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 336 с.
18. Хозяйственный кодекс Украины: Научно-практический комментарий / Под общ. ред. А.Г. Бобковой. – Харьков: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. – 1296 с.
19. Збірник нормативно-правових актів (Господарське законодавство України: Зб. нормат. актів / Упоряд. В.С. Мілаш. – Харків: Право, 2009. – 720 с.
20. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
21. Господарське право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. – Х.: Одіссей, 2010. – 424 с.
22. А.Н. Кучер. Теория и практика преддоговорного этапа: юридический аспект / А.Н. Кучер. – М.: 2005. – 363 с.

20. Договоры в предпринимательской деятельности / Отв. ред. Е.А. Павлодский, Т.Л. Левшина; Ин.-т законод. И сравнит. правоведения. – М.: Статут, 2008. – 509 с.

Тема 7. Загальний порядок та спеціальні процедури укладення господарських договорів

1. Загальний порядок укладення господарських договорів.
2. Повноваження на укладення господарських договорів від імені юридичних осіб.
3. Нотаріальне посвідчення та державна реєстрація господарських договорів.
4. Порядок укладення біржових угод.
5. Укладення договорів за державним замовленням.
6. Укладення договорів за конкурсом (в межах державно-приватного партнерства).
7. Укладення договорів на публічних торгах (аукціонах).

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.
5. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 44. – Ст. 391.
6. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 р. (в ред. ЗУ від 11 грудня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 231.
7. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 р. (в ред. ЗУ від 14 березня 1995 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 15. – Ст. 99.
8. Про оренду землі: Закон України від 6 жовтня 1998 р. (в ред. ЗУ від 2 жовтня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 10. – Ст. 102.
9. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р. (в ред. ЗУ від 19 лютого 1997 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 17. – Ст. 122.
10. Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію): Закон України від 6 березня 1992 р. (в ред. ЗУ від 15 травня 1996 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 34. – Ст. 160.
11. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.

12. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 01.06.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 33. – Ст. 471.
13. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.
14. Про товарну біржу: Закон України від 10 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 139.
15. Бервено С.М. Проблеми договірного права України: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
16. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики. – К.: «Юстініан», 2006. – 424 с.
17. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності: Навч. пос. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.
18. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2-х ч. – Ч.1. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
19. Хозяйственный кодекс Украины: Научно-практический комментарий / Под общ. ред. А.Г. Бобковой. – Харьков: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. – 1296 с.
20. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / 4-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
21. Господарське право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. – Х.: Одісей, 2010. – 424 с.
22. А.Н. Кучер. Теория и практика преддоговорного этапа: юридический аспект. – М.: 2005. – 363 с.
23. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 1: Общие положения. – М: Статут, 2002. – 848 с.
24. Договоры в предпринимательской деятельности / Отв. ред. Е.А. Павлодский, Т.Л. Левшина; Ин.-т законод. и сравнит. правоведения. – М.: Статут, 2008. – 509 с.
25. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
26. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 8. Порядок та підстави зміни, розірвання та визнання недійсними господарських договорів

1. Порядок та підстави зміни господарських договорів.
2. Порядок та підстави розірвання господарських договорів.
3. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.

Рекомендовані джерела:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

3. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
4. Вінник О. М. Господарське право: Навч. посіб./ 2-ге вид., змін. та доп. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.
5. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одіссей, 2007. – 831 с.
6. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
7. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
8. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практ. посіб. – Х.: Юрсвіт, 2006. – 536 с.
9. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
10. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
11. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
12. Правове регулювання підприємницької діяльності у сфері торгівлі: зб. Нормативно-правових актів / Упоряд. О.І. Дорошенко. – Д.: Дніпрокнига, 2008. – 1056 с.
13. Хозяйственное право Украины: Учебник / Под ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.
14. Бервено С.М. Проблеми договірного права України: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
15. Мілаш В.С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: Монографія. – Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. – 440 с.
16. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2-х ч. – Ч.1. – Х.: Право, 2008. – 496 с.
17. Хозяйственный кодекс Украины: Научно-практический комментарий / Под общ. ред. А.Г. Бобковой. – Харьков: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. – 1296 с.
18. Збірник нормативно-правових актів (Господарське законодавство України: Зб. нормат. актів / Упоряд. В.С. Мілаш. – Харків: Право, 2009. – 720 с.
19. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / 4-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
20. Господарське право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. – Х.: Одіссей, 2010. – 424 с.
21. А.Н. Кучер. Теория и практика преддоговорного этапа: юридический аспект. – М.: 2005. – 363 с.
22. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
23. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 9. Правовий аналіз окремих видів договорів у сфері господарювання

- 1.** Правовий аналіз договорів про передачу майна у власність та користування (договорів купівлі-продажу, поставки, міни (бартеру), приватизаційних угод, договорів лізингу, оренди державного та комунального майна, оренди землі тощо).
- 2.** Правовий аналіз договорів про виконання робіт (договорів побутового, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові роботи, виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт тощо).
- 3.** Правовий аналіз договорів про надання послуг (договорів про надання посередницьких послуг, транспортних послуг, банківських послуг, страхових послуг тощо)
- 4.** Правовий аналіз договору про спільну підприємницьку діяльність, договору простого товариства та засновницького договору.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 р. (в ред. ЗУ від 11 грудня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 231.
5. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 р. (в ред. ЗУ від 14 березня 1995 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 15. – Ст. 99.
6. Про оренду землі: Закон України від 6 жовтня 1998 р. (в ред. ЗУ від 2 жовтня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 10. – Ст. 102.
7. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р. (в ред. ЗУ від 19 лютого 1997 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 17. – Ст. 122.
8. Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію): Закон України від 6 березня 1992 р. (в ред. ЗУ від 15 травня 1996 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 34. – Ст. 160.
9. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5-6. – Ст. 44.
10. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: Закон України від 15 вересня 1995 р. (в ред. ЗУ від 4 жовтня 2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 6. – Ст. 40.
11. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. (в редакції ЗУ від 4 жовтня 2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 7. – Ст. 50.
12. Резнікова В.В. Правове регулювання посередництва у сфері господарювання

(теоретичні аспекти): Монографія / В.В. Резнікова. – Хмельницький: Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. – 706 с.

13. Кучер А.Н. Теория и практика преддоговорного этапа: юридический аспект / А.Н. Кучер. – М.: 2005. – 363 с.

14. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 2: Договоры о передаче имущества / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2006. – 780 с.

15. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 3: Договоры о выполнении работ и оказании услуг / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2002. – 1038 с.

16. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 4: Договоры о перевозке, буксировке, транспортной экспедиции и иных услугах в сфере транспорта / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2006. – 910 с.

17. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 5. В двух томах. Том 1: Договоры о займе, банковском кредите и факторинге. Договоры, направленные на создание коллективных образований / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2006. – 736 с.

18. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 5. В двух томах. Том 2: Договоры о банковском вкладе, банковском счете; банковские расчеты. Конкурс, договоры об играх и пари. – М.: Статут, 2006. – 623 с.

19. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

20. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

Тема 10. Правові основи безготівкових та готівкових розрахунків у господарському обороті України

1. Правове регулювання безготівкових розрахунків у господарській діяльності.
2. Основні принципи організації безготівкових розрахунків.
3. Загальна характеристика основних видів платіжних інструментів.
4. Поняття та правове регулювання касових операцій.

Рекомендовані джерела:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
3. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23 вересня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 40. – Ст. 364.
4. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ від 21 січня 2004 р. № 22 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 13. – Ст. 908.

5. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене Постановою правління НБУ від 15 грудня 2004 р. № 637 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 3. – Ст. 155.
6. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія / О.А. Беяневич. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
7. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.
8. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одісей, 2007. – 831 с.
9. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
10. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
11. Мічурін Є.О. Техніка складання договорів: Навч.-практичний посібник / Є.О. Мічурін. – Х.: Юрsvіт, 2006. – 536 с.
12. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.
13. Науково-практичний Коментар до Господарського кодексу України 2-е видання, перероблене і доповнене / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
14. Підприємницьке право: Підручник / за ред. О.В. Старцева. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2007. – 864 с.
15. Правове регулювання підприємницької діяльності у сфері торгівлі: зб. Нормативно-правових актів / Упоряд. О.І. Дорошенко. – Д.: Дніпрокнига, 2008. – 1056 с.
16. Хозяйственное право Украины: Учебник / Под ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.
17. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2х ч. – Ч.2. / В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 336 с.
18. Хозяйственный кодекс Украины: Научно-практический комментарий / Под общ. ред. А.Г. Бобковой. – Харьков: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. – 1296 с.
19. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
20. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн. 5. В двух томах. Том 2: Договоры о банковском вкладе, банковском счете; банковские расчеты. Конкурс, договоры об играх и пари / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2006. – 623 с.
21. Договоры в предпринимательской деятельности / Отв. ред. Е.А. Павлодский, Т.Л. Левшина; Ин.-т законод. И сравнит. правоведения. – М.: Статут, 2008. – 509 с.

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт

Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти студентам заочної форми навчання у вивченні курсу «Договірне право», а також перевірити засвоєння ними навчального матеріалу, вміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію і правильно застосовувати діюче законодавство.

Контрольна робота повинна бути виконана виключно у рукописному вигляді за одним із 10 варіантів.

Остання цифра залікової книжки відповідає номеру варіанта, тобто:

1 – перший варіант; 2 – другий варіант;0 – десятий варіант.

Заміна варіантів не допускається.

Починаючи вирішувати завдання, треба передусім уважно вивчити відповідний матеріал в літературі, ознайомитись з нормативними актами, положення яких спрямовані на впорядкування тих чи інших договірних відносин.

Рішення повинно являти собою розгорнуту й обґрунтовану відповідь на поставлені запитання, а також на питання, що виникають у результаті логічного аналізу умов завдання. Відповіді повинні містити посилання на відповідні нормативні акти, їх назву, ким і коли вони прийняті.

Контрольна робота повинна містити список використаних джерел.

Обсяг контрольної роботи повинен становити 18 - 24 аркуші.

Варіанти контрольних робіт з курсу «Договірне право»

Варіант 1

1. Поняття та види господарських зобов'язань.
2. Поняття та основні функції договорів у господарському обороті.
3. Загальний порядок укладення господарських договорів.

Завдання

Наприкінці жовтня 2011 р. приватне підприємство «Фора» звернулось до господарського суду з позовом про усунення перешкод в користуванні земельною ділянкою та її повернення.

Позивач є користувачем земельної ділянки площею 150, 30 м² відповідно до укладеного між ним та виконавчим комітетом Донецької міської ради договору оренди та власником розташованих на ній об'єктів торговельної мережі. У серпні 2011 р. позивач уклав з приватним підприємством «Простір» договір купівлі-продажу одного із об'єктів торговельної мережі (торговельного павільйону), який розташований на зазначеній земельній ділянці. У договорі оренди земельної ділянки, укладеного між позивачем та виконавчим комітетом

Донецької міської ради безпосередньо, не передбачено можливість переходу права користування земельною ділянкою (її окремою частиною) до третіх осіб. Проте приватне підприємство «Простір» не звільняє земельну ділянку від належного йому майна і продовжує користуватись нею, у зв'язку із чим позивач, посилаючись на ст. 27 ЗУ «Про оренду землі», просить суд зобов'язати відповідача усунути перешкоди у користуванні земельною ділянкою, звільнивши її від проданої ним відповідачу споруди (торговельного павільйону).

Чи підлягає зазначений позов задоволенню? Обґрунтуйте свою відповідь.

Варіант 2

1. Передоручення виконання майново-господарських зобов'язань; передача (делегування) прав/повноважень за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
2. Класифікація договорів у господарському обороті.
3. Укладення договорів на біржах, виставках та ярмарках.

Завдання

У квітні 2011 р. товариство з обмеженою відповідальністю «Магма» звернулось до господарського суду з позовом про визнання недійсним рішення органу місцевого самоврядування (місцевої ради) про результати проведення конкурсу на надання житлово-комунальних послуг (вивезення побутових відходів) у житлових будинках, що розташовані за адресою... та належать до державного житлового фонду.

Про проведення конкурсу на надання житлово-комунальних послуг (з вивезення побутових відходів) у житлових будинках, що розташовані за адресою, позивач дізнався у засобах масової інформації та своєчасно подав до конкурсної комісії, сформованої органом місцевого самоврядування, свою конкурсну пропозицію. У конкурсі узяв участь тільки один позивач, конкурсну пропозицію якого було відхилено на тій підставі, що він не належав до підприємств державного або комунального секторів економіки. А оскільки до органу місцевого самоврядування не надійшло інших конкурсних пропозицій, він прийняв рішення про визнання конкурсу таким, що не відбувся.

Чи підвідомчий господарському суду зазначений спір? Яке рішення за цією справою має постановити компетентний суд? Обґрунтуйте свою відповідь.

Варіант 3

1. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
2. Види та правове значення переддоговірних угод у сфері господарювання.
3. Загальна характеристика договорів, що укладаються у межах державно-приватного партнерства.

Завдання

Суб'єкт підприємницької діяльності – громадянин Грищенко О. В. з 1 серпня 2005 року не сплачував за комунальні послуги (за утримання свого житлового помешкання), і на 31 квітня 2010 р. сума заборгованості з квартирної плати становила 6490 грн. Житлово-комунальне підприємство «В» запропонувало громадянину Грищенку укласти договір про реструктуризацію заборгованості згідно зі ЗУ «Про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати, плати за житлово-комунальні послуги, спожиті газ та електроенергію» від 20 лютого 2003 р. Відповідно до укладеного 2 травня 2010 року договору про реструктуризацію заборгованості громадянин Грищенко зобов'язався протягом 50 місяців погасити заборгованість за комунальні послуги, що виникла з 1 серпня 2005 року.

7 квітня 2010 р. громадянин Грищенко О. В. звернувся до господарського суду з позовом про визнання договору про реструктуризацію заборгованості недійсним як такого, що укладений під впливом обману. Свої позовні вимоги позивач мотивував тим, що житлово-комунальне підприємство «В» навмисно не повідомило йому про вплив на момент укладення спірного договору строку позовної давності на стягнення у судовому порядку заборгованості за період з 1 серпня 2005 р. – 2 квітня 2007 р. Утім, за спірним договором позивач став зобов'язаним сплатити житлово-комунальному підприємству «В» усю суму заборгованості.

Якому суду підвідомчий цей спір? Яке рішення має постановити компетентний суд? Обґрунтуйте свою відповідь.

Варіант 4

1. Види забезпечення виконання господарських зобов'язань.
2. Укладення договорів на публічних торгах (аукціонах).
3. Поняття господарської відповідальності за порушення господарсько-договірних зобов'язань.

Завдання

У листопаді 2010 р. державне комерційне підприємство «Світанок» (позивач) звернулось з позовом до ТОВ «Мрія» (відповідача) про звільнення орендованого приміщення, у зв'язку з закінченням строку дії договору оренди.

Під час судового розгляду справи були встановлені наступні обставини. 21 січня 2007 року між відповідачем та позивачем було укладено договір оренди, за умовами якого позивач передав, а відповідач отримав у тимчасове користування нежитлове приміщення для розміщення магазину. Термін дії договору за згодою сторін визначено до 21 жовтня 2010 р. За тиждень до закінчення терміну дії договору позивач повідомив відповідача про свій намір використовувати означене нежитлове приміщення для власних потреб та у зв'язку із цим просив відповідача про звільнення означеного приміщення відразу після закінчення терміну дії договору оренди. Відповідач відмовився

звільняти орендоване приміщення, обгрунтовуючи це тим, що він належним чином виконував свої договірні обов'язки та має намір на укладення договору оренди на новий термін, що є його переважним правом.

Яке рішення має постановити суд ? Чи може державне підприємство виступати орендодавцем за договором оренди державного майна ? Чим відрізняється поновлення (пролонгація) договору оренди від укладення договору оренди на новий термін ?

Варіант 5

1. Підстави припинення господарських зобов'язань.
2. Укладення договорів за державним замовленням.
3. Загальна характеристика договорів, спрямованих на створення колективних угруповань.

Завдання

У грудні 2010 р. приватне підприємство «Отек» (позивач) звернулося з позовом до приватного підприємства «Промінь» (відповідача) про стягнення за договором будівельного підряду заборгованості за виконані роботи та пені за прострочення їх оплати.

Під час судового розгляду справи були встановлені наступні обставини. У січні 2009 р. між позивачем та відповідачем був укладений договір будівельного підряду, за умовами якого позивач своєчасно виконав усі передбачені у проектній документації (додаток 1 до договору) будівельні роботи. Факт виконання робіт підтверджується актами здачі-приймання виконаних робіт, підписаними повноважними представниками позивача та відповідача. Утім, незважаючи на прийняття виконаних робіт, їх оплату відповідачем було зроблено частково, у зв'язку із чим виникла заборгованість.

Рішенням господарського суду у задоволенні позову було відмовлено. Рішення мотивовано тим, що відповідно до ст. 318 ГК України виконання робіт за договором підряду повинно проводитись на підставі проектно-кошторисної документації, в якій має бути чітко визначена ціна робіт, що є істотною умовою означеного договору. Відсутність цієї умови свідчить про проведення як підрядних робіт, так і їх часткову оплату без достатньої правової підстави, що вимагає застосування наслідків, передбачених главою 83 книги 5 ЦК України .

Чи є законним рішення суду ? Обгрунтуйте свою відповідь.

Варіант 6

1. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
2. Кваліфікаційні ознаки та вимоги до змісту зовнішньоекономічного договору.
3. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Завдання

У квітні 2011 р. державне підприємство «Тракторний завод» (позивач) звернулось з позовом до комерційного банку «Б» (відповідача) про визнання недійсним договору застави, посилаючись на те, що останній укладено з порушенням вимог чинного законодавства (по-перше, договір не був нотаріально засвідчений; по-друге, його договірні умови не були узгоджені з органом, уповноваженим управляти відповідним державним майном).

Під час судового розгляду справи були встановлені наступні обставини. 15 березня 2010 р. між позивачем та відповідачем був укладений кредитний договір на суму 500000 грн, із строком повернення до 15 березня 2011 р. З метою забезпечення виконання зобов'язань позивача за кредитним договором між ним та відповідачем у цьому ж місяці був укладений договір застави, за яким позивач передав відповідачу у заставу трактори на загальну суму 480000. Однак, оскільки позивач є державним підприємством, щодо якого у липні 2010 р. прийнято рішення про приватизацію, відсутність погодження на продовження дії договору застави з боку відповідних органів приватизації, на думку позивача, є підставою визнання спірного договору застави недійсним.

Чи підлягає позов задоволенню? За яких умов заставодержатель набуває право звернення стягнення на предмет застави? Який порядок реалізації майна державних підприємств, що перебуває в заставі? Чи може бути реалізований у примусовому порядку об'єкт спірного договору застави?

Варіант 7

1. Істотні умови господарських договорів.
2. Правові засади здійснення розрахунків за господарськими договорами.
3. Загальна характеристика договорів про надання послуг у сфері господарювання.

Завдання

У лютому 2008 р. ВАТ «Гірничо-збагачувальний комбінат» (позивач) подав позов до Державного підприємства «Енергоринок» (відповідач) про спонукання до укладення договору та відшкодування збитків, завданих йому відмовою від укладення такого договору.

У своїй позовній заяві позивач зазначив, що у зв'язку з отриманням ліцензії на енергопостачання у нього виникла необхідність укладення з відповідачем договору купівлі-продажу електроенергії. У жовтні 2007 р. ВАТ «Гірничо-збагачувальний комбінат» направив відповідачу підписаний проект договору купівлі-продажу електроенергії. Відповідач своїм листом повідомив позивача про те, що надісланий ним проект договору не відповідає вимогам чинного законодавства (за змістом проекту даного договору позивач виступив не як енергопостачальник, а як споживач електроенергії), у зв'язку із чим він відмовляється від його укладення в такому вигляді. Для обґрунтування своїх позовних вимог позивач зазначив, що Державне підприємство «Енергоринок»

як суб'єкт публічних зобов'язань відповідно до вимог чинного законодавства (ст. 178 ГКУ, ст. 633 ЦК України) та своїх установчих документів зобов'язаний здійснювати продаж електроенергії кожному, хто до нього звертається на законних підставах.

Які переддоговірні спори можуть бути предметом судового розгляду? Чи може бути предметом судового розгляду спір, пов'язаний зі спонуканням до укладення договору? Чи є у цьому випадку ДП «Енергоринок» суб'єктом публічних зобов'язань?

Яке рішення за цією справою мав постановити господарський суд?

Варіант 8

1. Поняття і джерела господарського договірної права України.

2. Підстави звільнення від господарсько-договірної відповідальності.

3. Господарсько-договірне забезпечення приватизаційних відносин в Україні.

Завдання

У листопаді 2010 р. ТОВ «Гарант» (позивач) звернулося з позовом до ТОВ «Регіональна зернова компанія» (відповідача) про визнання недійсним договору купівлі-продажу пшениці, обґрунтовуючи свої вимоги тим, що спірний договір був підписаний від імені відповідача особою, яка не мала на це повноважень.

Під час судового розгляду справи були встановлені наступні обставини. 1 вересня 2010 р. між ТОВ «Гарант» та ТОВ «Регіональна зернова компанія» був укладений договір, за яким ТОВ «Регіональна зернова компанія» було зобов'язано продати пшеницю 4, 3 класу, а ТОВ «Гарант» прийняти і оплатити означений товар в асортименті, кількості та за ціною згідно з накладними. Належне виконання договору підтверджено матеріалами справи (видатковими накладними, актами приймання-передавання тощо). Оплата проведена покупцем на загальну суму 59986 грн, що підтверджено квитанціями до прибуткових касових ордерів. Однак позивач наполягає на визнанні договору недійсним та поверненні кожною із сторін другій усього одержаного за договором з тих підстав, що договір від імені відповідача був підписаний Сотниковим І. М., який на момент укладення договору не мав прав (представницьких повноважень) на здійснення правочинів від імені відповідача.

Рішенням господарського суду у задоволенні позову відмовлено.

Чи є правомірним таке рішення? Чи дотримана у цьому випадку письмова форма договору? Які наслідки недотримання письмової форми договору? Чи можуть бути застосовані у цьому випадку положення ЦК про наслідки подальшого схвалення дій представника при перевищенні наданих йому повноважень?

Варіант 9

1. Порівняльна характеристика цивільного та господарського договорів.
2. Укладення договору через мережу Internet. Поняття електронної форми договору.
3. Господарсько-договірне забезпечення інвестиційної діяльності в Україні.

Завдання

Наприкінці травня 2011 р. Державна податкова інспекція звернулася до господарського суду з двома позовами:

1) про визнання недійсним договору на надання послуг з монтажу та налагодження спеціального обладнання, укладеного між Дочірнім підприємством «Торговий дім «Selmi» та ТОВ «Опт-Треїдинг» у квітні 2011 р., як такого, що суперечить інтересам держави і суспільства. Для обґрунтування своїх вимог позивач послався на те, що судовим рішенням, яке вступило у силу 12 травня 2011 р., визнано недійсним Статут ТОВ «Опт-Треїдинг»;

2) про визнання недійсним договору підяду на проведення проектної роботи з розроблення конструкторської документації, укладеного між ТОВ «Верес» та ВАТ «Спільнота» у березні 2011 р., як такого, що суперечить інтересам держави і суспільства. Для обґрунтування своїх вимог позивач послався на те, що спірна угода укладена до моменту державної реєстрації ТОВ «Верес». Під час судового розгляду було з'ясовано, що зобов'язання за спірним договором були виконані ТОВ «Верес» вже після його державної реєстрації (конструкторську документацію передано замовникові на підставі відповідного акта і вартість відповідних робіт замовником оплачено).

Які рішення мав постановити суд за кожною з цих справ? Обґрунтуйте свою відповідь.

Варіант 10

1. Основні тенденції розвитку та модернізації договірного права України.
2. Порядок зміни та розірвання господарських договорів.
3. Господарсько-договірне забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

Завдання

28 листопада 2011 р. АТ «Світанок» (позивач) звернулось з позовом до АТ «Насіння» (відповідача) про розірвання договору поставки насіння кукурудзи та сої. Під час судового розгляду справи були встановлені наступні обставини. 1 січня 2010 між позивачем та відповідачем був укладений договір, за умовами якого відповідач був зобов'язаний постачати позивачу перед початком посівних сезонів (2011 - 2012 рр.) насіння кукурудзи та сої. Означений договір був укладений позивачем з метою забезпечення своїх постійних партнерів –

сільськогосподарських підприємств «Данко», «Нібулон» та ін. посівним матеріалом та отримання від останніх за договорами поставки кукурудзяної та соєвої муки, необхідної для власного виробництва.

У визначений договором термін (за 1 місяць до початку посівного сезону 2011 р.) позивач не отримав насіння кукурудзи та сої, у зв'язку із чим неодноразово звертався до відповідача з листами про відпуск насіння і, врешті-решт, був вимушений купувати насіння у інших суб'єктів господарювання для забезпечення своїх партнерів посівним матеріалом. Тільки після закінчення посівного сезону відповідач повідомив позивача про свою готовність виконати зобов'язання за договором та відшкодувати завдані позивачу збитки. Утім позивач відмовився від прийняття простроченого відповідачем виконання зобов'язання та направив йому пропозицію про розірвання договору. Відповідач не погодився на розірвання договору, та у своїй відповіді позивачу зазначив, що останній неправомірно відмовляється від прийняття запропонованого ним виконання, оскільки така відмова є оперативно-господарською санкцією, яка не передбачена в укладеному між ними договорі. Зазначені обставини і стали підставою для звернення АТ «Світанок» до суду.

Яке рішення повинен постановити суд? Які правові наслідки несвоєчасного виконання господарсько-договірного зобов'язання? Чи правомірною є відмова АТ «Світанок» від прийняття виконання зобов'язання? У яких випадках сторона договору може розірвати договір в односторонньому (позасудовому) порядку?

Контрольні запитання для самоперевірки:

1. Господарське договірне право України: поняття та структура.
2. Метод договірних прав.
3. Система договірних прав та характеристика його основних інститутів.
4. Загальна характеристика джерел господарського договірних прав України.
5. Господарське законодавство України у сфері укладання та виконання договорів (внутрішньонаціональний рівень). Можливість застосування до змісту договору національного законодавства іноземних країн; поняття колізійних норм.
6. Конвенційний рівень джерел договірних прав.
7. Звичаї ділового обороту (торговельні звичаї), узвичаєння, заведений порядок як регулятори господарсько-договірних відносин.
8. Принципи договірних прав та їх закріплення у чинному законодавстві.
9. Свобода договору та її обмеження.
10. Аналогія права та аналогія закону як засоби подолання прогалин в регулюванні договірних відносин.
11. Публічно-правові та приватно-правові елементи в господарсько-договірній діяльності.

12. Поняття та види господарських зобов'язань.
13. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
14. Публічні зобов'язання у сфері господарювання.
15. Суб'єктний склад організаційно-господарських зобов'язань.
16. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
17. Вимоги виконання господарського зобов'язання щодо суб'єкта, часу, місця, способу.
18. Передоручення виконання майново-господарських зобов'язань (переадресування прийняття виконання майново-господарських зобов'язань); делегування прав (повноважень) за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
19. Заміна осіб у господарському зобов'язанні.
20. Загальні умови та види забезпечення виконання господарських зобов'язань.
21. Поручка як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
22. Гарантія як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
23. Застава як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
24. Завдаток та притримання як засоби забезпечення виконання зобов'язань.
25. Підстави припинення господарських зобов'язань.
26. Поняття господарсько-договірної відповідальності та зміст принципу її невідворотності.
27. Поняття форс-мажору як підстави звільнення від відповідальності за невиконання (неналежне виконання) господарсько-договірних зобов'язань
28. Межі господарсько-договірної відповідальності суб'єктів господарювання.
29. Форми реалізації господарсько-договірної відповідальності. Строки позивної давності під час реалізації господарсько-договірної відповідальності у судовому порядку.
30. Досудовий порядок реалізації господарсько-договірної відповідальності.
31. Стягнення збитків за порушення господарсько-договірних зобов'язань.
32. Оперативно-господарські санкції як засіб господарсько-договірної відповідальності.
33. Застосування штрафних санкцій за порушення господарсько-договірних зобов'язань.
34. Поняття та функції господарського договору.
35. Зміст захисної функції господарських договорів.
36. Загальна правова характеристика договору в господарському обороті.
37. Характер співвідношення господарського зобов'язання та господарського договору.
38. Класифікація господарських договорів.
39. Система господарських договорів.
40. Поняття типового та примірного договорів.
41. Істотні умови господарських договорів. Поняття захисного застереження.

42. Загальний порядок укладення господарських договорів.
43. Оферта, її види та умови дійсності.
44. Повноваження на укладення господарських договорів від імені юридичних осіб.
45. Належна форма господарського договору та наслідки її недотримання.
46. Нотаріальне посвідчення та державна реєстрація господарських договорів.
47. Загальна характеристика переддоговірного етапу господарсько-договірної діяльності.
48. Поняття та види переддоговірних угод у сфері господарювання.
49. Поняття та правове значення попереднього договору у сфері господарювання.
50. Поняття та правове значення договору приєднання у сфері господарювання.
51. Поняття та правове значення генерального договору у сфері господарювання.
52. Укладення договорів за рішенням суду.
53. Види та порядок укладення біржових угод.
54. Укладення договорів за державним замовленням.
55. Укладення договорів за конкурсом (в межах державно-приватного партнерства).
56. Укладення договорів на публічних торгах (аукціонах).
57. Укладення договорів у мережі Інтернет.
58. Порядок і підстави зміни господарських договорів.
59. Порядок та підстави розірвання господарських договорів.
60. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.
61. Загальна характеристика договору купівлі-продажу та його види.
62. Загальна характеристика договору постачання. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів «ІНКОТЕРМС».
63. Договірні-правове забезпечення приватизації державного та комунального майна в Україні.
64. Оренда державного та комунального майна в Україні.
65. Оренда землі в Україні
66. Договір лізингу у сфері господарювання.
67. Договір міни (бартеру) у сфері господарювання.
68. Комерційне посередництво у сфері господарювання.
69. Господарсько-правове регулювання перевезення вантажів.
70. Договір транспортного експедирування у сфері господарювання.
71. Договори про трансфер технологій.
72. Загальна характеристика договору підряду у сфері господарювання.
73. Правова характеристика договорів страхування.
74. Поняття та загальна характеристика договору позики.
75. Поняття та загальна характеристика кредитних договорів.

76.Правове регулювання безготівкових розрахунків у господарській діяльності.

77.Поняття готівкових розрахунків та порядок їх здійснення.

78.Засновницький договір та договір про спільну підприємницьку діяльність.

79.Загальна характеристика договору банківського вкладу.

80.Загальна характеристика договору банківського рахунку.

81.Правові особливості договору концесії.

82.Правові особливості угод про розподіл продукції.

83.Поняття та загальна характеристика договору комерційної концесії.

84.Поняття та правова характеристика зовнішньоекономічного договору (контракту).

85.Правова природа договору зберігання. Спеціальні види зберігання (у ломбардах, банках, камерах схову тощо).

86.Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

87.Загальна характеристика договору управління майном.

88.Договір комісії: поняття права, істотні умови, права та обов'язки сторін.

89.Договір доручення: поняття права, істотні умови, права та обов'язки сторін.

90.Транспортні договори: поняття, види, загальна характеристика.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для практичних занять, самостійної роботи
та написання контрольних робіт з дисципліни

«ДОГОВІРНЕ ПРАВО»

(для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей
7.03060101, 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)», 7.14010101, 8.14010101 «Готельна і
ресторанна справа», а також слухачів другої вищої освіти спеціальності
7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»

Укладач **МІЛАШ** Вікторія Сергіївна

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *В. С. Мілаш*

План 2013 поз. 308 М

Підп. до друку 05.02.2013 р.	Формат 60x84 /16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк.1,5
Зам. №	Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4064 від 12. 05. 2011 р.